

ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН
БЕРИ ЧЫГАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ
Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАГЪАСЫ
3 СОМДУ

Магъаналы иш

Бешичн сентябрьде Къабарты-Малкъар къырал университетини жаңы корпусу къууанчы халда ачылганды. Анда эди бийик оксуу юнио Социально-гуманитарный институту орнотылганды, «социальный иш» эм «старх» факультетини студенттери шёндю мардалга тийишликте ишленген мекамда бийик бийим салыштырды.

Жаңы жыйылыгы КъМР-ни Президентини Арсен Каноков, КъМР-ни Президентствосуну Председателини заместителини Мадина Дышекова, КъМР-ни бийим берну эм илму министри Сафарби Шхагапов эм башка къулукчула кытышканды.

Бек биринчи КъМР-ну ректору Барасби Карамурзов къонакъланы жуукъ заманда университетте къошулдук мекамланы схемалары бла шагырей этгенди. Арт жылда бизни университет Россейни эм иги аты классический университеттерини саньна киреди. Шёндю аны айнып баргъаны жамауат жашауны иги шартларын

бириди. Белгилисича, перестройкадан сора Россейде кеп атлары айтылган бийик бийим берген урвяджында жалгъалгъдыла. Бизни университетини уга, жабылгъан угай да, айнып баргъаны бек къууандарды.

А. Каноков биле Б. Карамурзов университетини жаңы корпусун ачадыла.

Университетте жаңгы корпус къошулганды

Жаңгы корпусу керёмдосю.

бусагъатда кеп жумушлары болгъанында кеп кырамакъланы жыйылыгы келирге онг тапханы ючюн жюрек ыразылыгъын билдиргенди. Андан сора проектини хазырлагъан архитекторларга эм къурулушчуларга къысас эткенди. Корпусу жаңы оксуу жалгъа битдиребиз деп, ала къарангы болгъунчу ишлеп тургандыла.

Арсен Каноков къыска орусонду студентлени корпусун итени бла ачылганды. Эм республика терк айныр ючюн, ишлери тынтыгы билген специалистле керек болгъанларын чертгенди. Президентини айткъанда кере, жуукъ заманда бийик технологиялы предпритияла ачылышкъандыла. Ол заманга бийимли жаш адамланы хазырларга керекди.

Арсен Баширович Нальчик Россейни эм тал къурагъан шахары болупкъа, дегенди. Мында халанда оксурга бла ишлерге угай, жашаргъа да сейр болурму. «Республиканы айныркъык, кёрлюк сизис. Жетишимли болупкъа», - дегенди Президент студентге.

Ызы бла Арсен Каноков лентаны кестенди эм къурулушчуларга къысас киргенди. Жаркъик аудиторияла, компьютерный эм конференц залла бек эркиндиле, жаркъыдыла, ариудила. Оксуу къыйын иш эсе да, бу мекамны таптыгы аны жеңил этричич кёрвенди.

Фоиеде педагогика факультетини халкъ-прикладной искусство бөлёмюню студентлери ишлеринде керёмю къырагъа диди. Кийиле, тобе-ленге, агъачдан, темирден ишленген залла къонакъланы сейрсиңдиргенди. Декоратив-прикладной искусство кафедрасын заведущий Борис Мальбахов Президентге айткъанда кере, бу бөлёмюню бошагъан тыш къыраллада ишлейди.

Ызы бла Арсен Каноков маат байрам бла агъышлагъандыла, шубкулукда, келишюлюкте, бир бер журмет этил жашау эттерини ойдиле. Бу той-оюнну районну административсыны культура управленийге ёсий келген тёлёню калкыны адреттери эм тёрлерни бла шагырей этр, алгъа юйретир мурад къурагъанды эм бардырғанди. Тырнауэчула бу байрамга бек ыраы болуп кытышкандыларына кере, ол районну культура жашауанда ашы тёрге айлырыгъына сёз да жокъду.

университетини баш корпусунда заседанияла бардырылуучу залда преподаватель эм студент самоуправленийни келечилери бла тобешенди. Барасби Карамурзов аны ачы, сёзю Президентге бергенди. Арсен Баширович университетте информация ара эм бизнес - инкубатор ишлендирилде, дегенди. Бусагъатда КъМР-ну 34 тыш къыралны университетле эм фирмала бла байламылекъ жюркетеди. Алай бу жаңы бла айнырла этте да онгла бардыла. Тыш къыраллы студентле юк жоу болдыла. Президентини оюмуна кере, аланы саньны кёбейтирге керекди, нек дегенде тыш къыралладан бийик бийим алырла бизге не къадар кеп адам келсе, университетти даражасы ол къадар бийик болупкъа.

Арсен Баширович колледжюден сора студентле университетини оксону курсун киргендери иги сынгъа сапалганды. Аны хайырчандан къылаисиз юйреледен сабийленди да бийик бийим алырла онглары бетеди.

Ахшы 2-чи адакъ Суслан МАНИЕВ алгъанды.

Жыйылыы

Къыйынларына кёре сый да

Дуния Артий комитетини Кавказда представительствоуу бла Чыгъарманчылыкъ жамуат академиясы Къабарты-Малкъар Россейге кеси ыразылыгы бла къошулганы 450 жыллыгынаны намысына Профессорланы культура юкюню юбилей жыйылыны бергенди. Анга аталган къууанчылыкълыну Артий комитетини Север-Кавказ представительствоуу президенти Аурс Ботуанов очканды.

Къабарты-Малкъар, Адигея республикаларга деп чыгъарылган 200 юбилей майдалада 60-дан артыгы къырал эм жамауат иште кытышты. Производство-промышленность иште, бийим берилде, сауулкъ сакълауда, имуде, культурада, искусствода, басмада, спортда жетишимле болдуру деген эм башка номинацияла хорлагъанларга берилгенди.

Биринчи болуп Къабарты-Малкъарны Президентини Арсен Каноков, Парламентини Председателини Бечелганы Илимсы,

аны заместители Людмила Федченкоку, Правительствоуу Председатели Андрей Яринини атлары айтылганды. Бу къууанчы ишни къурагъанларга ыразылыгъын билдирли, Людмила Федченко, эл молкъо министри Тембулат Эрхонов, КъМР-ну ректору Барасби Карамурзов, «Адигея псыт» газетини баш редактору Мухамед Халиф, РФ-ни халкъ художини Герман Паштов эм башлаа сёлешгенди.

Саулангъанлараны араларына бичир коллагъа, «Заман» газетини корреспондентини Холананы Маризит деп болгъанды. Басмада ишленген 38 жылны ичинде ол урунган, культураны бийим берилде, сауулкъ сакълауда арамланы юсеринден жоуле бла материалла басмаганды. РФ-ни Президентини Владимир Путинча, Санкт-Петербургу мэри Валентина Матвиенко, Муслим Магоммаев, къыралга атлары айтылган адамладан интервью алганды. Маризит болуп олтурганына оймиде, ишден арты-талпа да битимди, кеси-

ни иш, жашау ызы бла не заманда да илгичке, шубкулуккъа къулукъ этгенди.

Дуния Артий комитетини представительствоуу эм къууанчылыкълы кытышкандыны атлары бла Россейни Жамауат палатасындан агъышлуу къагъат келгенди. Анда организацианы ишине бийик багъа берилгенди. 450-жыллыкъны байрамны магъаналыгъын чертилгенди, ол регион халкъларыны араларында шубкулукну бла келишюлюк юсеринден сабийлик этмей къоымалыгъы айтылганды.

Бу ише Артий комитетини халкъ аралы организациалары, ол санда АБШ-ны, Германияны, Францианы, Корейни организациалары да саньы болуп къагъалгандыла.

Къууанчылыкълы кытышкандыла КъМР-ни, КъМР-ни бла Ингушетины бейли жюрчылары, къыска юкюстувоно келечилери да концерт кёргозгенди.

МОТТАМЛАНЫ Светлана.

АНГЫЛАТЫ

Нальчикде киосклар алышындырыладыла

Кеп болмай Нальчикде «Роспечать-Къабарты-Малкъар» ОАО-ну сауы эткен 28 киоскларындан бешиси жабылгандыла. Ала Гагарин эм Суворов орманлы юкюнде, Къабарты-Малкъар къырал университетини тирейсинде, Мальбахов («Стрелкада»), Б.Хмельницкий эм Къабарты орманлада орналыдыла.

Нальчик шахарны администрациясы башчысыны заместители Тубейланы Хи-зыр билдиргенге кере, «Роспечать» киосклары аз болуп къоркъандыла деп адамла бош къоркъандыла. «Бусагъатда» дегенди ол, Нальчикде эски киосклары омурларына жаңыла салынадыла. 450-жыллыкъга хазырлангъан келерде ара шахарбызда къурулуш-ремонт ишле кыстау бардырылгандыла. Энди шахар

Нальчик шахарны администрациясы пресс-службасы.

Концерт

Таулу той аламант ётгенди

Къабарты-Малкъар Россей къыралгъа кеси ыразылыгы бла къошулганы 450 жыл толгъанын белгилеуочю черклеринде Тырнауэ шахары концерт болганды. Ол башланары алында анга къарварга келген шахарчылага айлангъан Элбрус району администрациясыны башчысыны биринчи заместителини кулугъун Людмила Мурачаланы Людмила бла бийим берилде район управленийсыны таматасы Моллаланы Сулейман сёлешгенди. Ала жыйылгандыларыны барысын да бу ала-

маны ичиндеде бек тириле бла бек гирчице сауыгъа къолу болгъандыла.

Бу той-оюнну районну административсыны культура управленийге ёсий келген тёлёню калкыны адреттери эм тёрлерни бла шагырей этр, алгъа юйретир мурад къурагъанды эм бардырғанди. Тырнауэчула бу байрамга бек ыраы болуп кытышкандыларына кере, ол районну культура жашауанда ашы тёрге айлырыгъына сёз да жокъду.

ТАЛАЛАНЫ А. ХАДЖИЛАНЫ Ж.

Билдирю

Байрамны эки телеканал кёргозторюкю

Къабарты-Малкъарны журметли халкъы эм аны къонакълары! 8-чи сентябрьде 16 сагъат 30 минутта «Мир» къыралла аралы телерадиоканалында «Къабарты-Малкъар» ГТРК («Россей» телеканал) «Спартак» стадионда Къабарты-Малкъар Россей къыралгъа кеси ыразылыгы бла къошулганы 450 жыл толгъанына аталган «Россей» бла өмюрледе бирге» деген ат бла бардырылган той-оюнланы тюзиле эфирде кёргозтгенлей турлукъдыла.

Миллет проект

Лизинг амалны хайырлангъан

Ол затла эм колхозла бла сөзюле чыгъаргъа республикада жаңы техника хаана къошулмагъаны КъМР-ни Эл молкъ эм аш-азыкъ министрствосуну башчылары сагъыштырды. Алай болуп тежеуу жаңы бла келерини оюмларны ала республиканы оюмуларны билдиргенди, аланы халындан агъылауула да тапхандыла. Алай бла къурагъанды Къабарты-Малкъарны аграр лизинг компаниясы («Къабалмагролизинг»). Аны келечилери, тыш къыралда болуп, алыны тийишли органдарыны башчылары бла республикада жерликлик культураны лизинг амал бла

шёндю заманын излемлери не келген бийик хайырлы эм молкъ техниканы сапты алыр юсюнден сөлешимле бардырыла, келишимле этиде.

«Къабалмагролизинг» генеральный директору Арсен Утикев билдиргенге кере, «Аграрномышенность» компаниясы айтылгъа ала «Росагролизинг» ачык акционер обществовуну башчылары бла Къабарты-Малкъарны эл молкъ тоору чыгарычуларын торлю-торлю техника бла жалчыларыга болушуну юсюнден инвестиция проектге къол салгандыла. Ол республикада жерликлик культураны лизинг амал бла

АХШЫ ХАПАР

Эпидилеге керекли газет

«Вести АПК Кабардино-Балкарии» деген ат бла жаңгы газет чыгыр башлаганды. Аны биринчи номери юбилей къууанчыла - Къабарты-Малкъар Россей къыралгъа кеси ыразылыгы бла къошулганы 450 жыллыгынаны байрамны алында республиканы арамлы информация органдарыны саньна къошулганды.

Ай сайын чыгарыкъ басма органы урядителери КъМР-ни Эл молкъ эм аш-азыкъ министрствосуну эм «Кабалмагролизинг» аграрный компанияды. Ала бу газетни юсю бла республиканы халкъына эпли урунганлары жашауларына бла ишлени юсеринден катар билдиргенлей турурга оюенди.

Газетни белгиси - ёзендеде өхтем учан, мирэуе всадроген сабанчыны юсюнден огурлуу хар бир билдирген къушду. Аны номери да хар юйреге жалгъа болупкъа.

Жаңы информация проектини къурагъанна эм редакция совет «Вести АПК Кабардино-Балкарии» газетини хар номери да хар юйреге жалгъа болупкъа.

«Росагролизинг» ачык акционер обществоу жюберип, Нальчикке ачык европалы къыралда чыгарылган, халкъла аралы стандартланы излемлери келишген нархох себиучо сөлвалканы, эл молкъ битилеуочю семирттичле берилуочю аргетатланы эм башка торлю техниканы биринчи къаууму ишленген менежге жыйылдырылгандыла.

Этилген келишимлеге тийишлиликте лизинг амал бла

Кенеш

Къоркъуусузлукну жалчытыу - баш борчду

КъМР-ни Ич ишлери министрствосунда Къабарты-Малкъар Россейге къошулганы 450-жыллыгын байрамлауан кезинде, къоркъуусузлукну жамуат аралы лекцияла оксуу курагъа, адамланы жамауат жашауыга келге келген терс ишледен сакълауу борчыры салынгандыла.

Ю.И.Томчаков кенеш къараллык баш вопроска кече, бийлик бир къуум борчун айрып чертгенди. Байрам болуукъ жерлени эм аланы тирейленде жашау койлау инженер-сапир разведаны эм итлени хайырлангъа тынгылы тинтип, алыны къалаурланы жууаплыларына берирге, транспортну жуоруюню жуорукларын алгъанды торлаштырырға, аэромобилин, трактор, мотоцикл болушун, жаңыз бир торлю транспорт байрам болган жердеге жуукъларыга керек торлаштырырға айтынды. Андан ара министр республиканы чекири къаты сакъланырыкъларны, ошиге жоуапторлю эм милицияны патрүл-полк службаларыны полклары да кытышкандылары айтынды.

Аладан сора да, байрам баргъан келгенде адамланы, тышандан келген делегациянын жалчытынуу кеп торлю маддларны этиликлерини юсюнден кытап-кытап айттырылганды кенеште.

КъМР-ни МВД-сыны пресс-службасы.

рын төлеп бошаргъа борчундула. Олсагъат окуна багъасын төлеп, саты аналлык молклерге, ала илгичи къаллай формасын жюртегендеринде да къарамды, керекли техниканы документтерин жардырыр ючюн, арада ишленгенге бир негъа саттамлекъ этериди. Анда торлю-торлю аргетатларга запар керекле саты алырға да болупкъа.

Алайда да, республиканы проблемаларын кетеруге болушу жаңы бла ашы башламыкъы этилгенди. Ол ала Къабарты-Малкъарны жеринде сюрголтени хар гектарындын илгичи жаргъа, ол жаңы бла республиканы атын къырада сабауу бла айтдырла мектеп болуп деп ышарныгъа эркилик береди.

ЖАШАРБЕКЛАНЫ И.М.

Университетте жангы корпус кышуулганды

Азыра, Алы 1-чи беттеди.

Президенттин оюнуна кере, университетте бардырларгы илму элге республиканы экономикасына баа байламы болуурга керектиде. Арсен Баширович федеральный программалык, консулсрага катышырга керек болганын эсини черттеди. К.М.К.У. бизнес-инкубатору курулурунда федеральный конкурсу корланганды. «Москвадан келлик ачканы керексича кыратарга тийишшиди», - дегенди Президент. Биз була ол университеттин бек улуу жетишмилеринден бирине 68-фатралы жашуу журт иштелип чыгарыларын санаганды. «Не да этип, университетти битеу ишчилерин фатрала бла жалчырга керекти», - дегенди республиканы башчысы. Президент Кыяраты-Малкыр аз-аз алгыч коюу турганына

шатгалык этген шартла келтиргенди. Бээ ючюн, бизи республиканы бюджетте доцатилары 72 процент эдиле. Буга сагата да 58 процент эдиле. «Жыл сайын Россиядан бизи бюджетте берилген дотация аханы 5-7 процент азытайрыкшы», - дегенди Президент. Бу планна толса, республика кесини ахасына жаа шаш башларгыды. Арсен Баширович айтканына кере, бу жетишмиле иги администраторланы хайырындан болганды. Буга сагата да агропромшенность комплексни кеторорго керекти. Арсен Баширович: «Правительстводан саулга сакалп туроо керекти. Биз айнарга оозок жер иштелип адам ишере керекти», - дегенди. Тобешиюну ахырында преподавательле бла студентле сөлөштөгөн

ле. Казбулат Дзаммихов кышка дери 68-фатралы койго коммунистияланы кышарга буйрук беригиз деп тилгенди. Татьяна Борисова ва Арсенга солгу базавизна тас эте туралы, аны сакалпарга болуштуруу, дегенди. Студентти председатели Азамат Лоев волейбол командага Россияни чемпионатына кытышырга ахча жетмегенин айтканды. Тобешиюну ахырында Барсби Карамурзов Президентте студентте этген ишине саулга бергенди. Арсен Канокос энди университетте лекцияла окууругун да билдиргенди. Корпусу ачылуугу эм тобешиюуле жарык халда озганды.

БАЙСАЛЫНЫ Марзият. Суратны Р. МАМИЕВ алганды.

АДАМ КЕСИ ЖЕРИНДЕ
Адамны эртеден таныгып калышты, аны бла бир кылым оюнда жууулашышы, адамдыкты алды да тошонорго болса. Мен да Чыгыштын Мадина бла ала таныгып 1991 жылда Эрманияда болгандым.

«Эрманияны ачылган биринчи кюнүн, анга кыргыздарды чыгарып иргинди да хазна киши унуткан болмоз. Кыяллы бир кызык келген ди бизи республиканы!»
Кууачны, жарыктыкты чет жок эди. Ол уллу бойрманы кыргызданан, аны бардыруу башлаганнан бири Чыгыштын Мадина болганын а, бем, келне биле да болмоз.

Мадина Магометова К.М.Р. ни Куктура министрствосунда халкы творчествону илму-методика арасына бөлмөчоню таматагы болуп бир талай жыл ишленгенди. Ол заманын ичине малкырды кызы, куурау комитетини санаында болуп, көп ахши иште эткенди. Ала ны арасында сурат кермочле, тобешиюуле, иргинге, концерт программаларына кызык болуп иргингенди. Онбир жыл мындан алгын Нальчикте - Ташце над Эльбрусундег халкы арапы фольклор фестивалына кылаай сагынмай кыюулык. Фестивальга келген кызыксыта мылде тийишсича кыргыздан, көз-кыяк болганды. Кете турбу а куурау комитетини членерине, жорекеринден

Куктура

Багалы сауга

Республиккада, андан тышымда да атлары айтылган художник кеснери, дунядан кеткенде сора уа аланы юйдегени, аны ишлерин музейге сауга халда берип эртеден жорюген ахшы төреду.

Милан художникеринден бири Милан Александрович Баначаны кой бири Александров Александровна бла кызы Наталья Михайловна озган ораи юр республиканы Милет музейине саугага художникер «Орусуну бла кызыртылына Кенгагуенде - 1930 жылда баштап ургенди Милет музейге сауга этебиз, дегенди Наталья Ванна, эскизине музейни куулуучусу Ляна Герандокова берсе.

ХОПАЛНЫ Марзият. Суратны автор алганды.

Кырауу

ынас эте: «Биз беллай кыонкай-байлыкны бир жерде да кермегенбиз», - дей эдиле ала.

Андан алгач уа, 1985 жылда, Мадинаны уста кырауучу, тире, этер ишин ахшы билген адам болганын эсини, Москвада жаш тилоно Битеудини фестивалы болуру алгын да куурау комитетини членеринден бири аны ишине кытышырга кырауучу эди.

Мадина, ишлеп кер, жараткан, биз да сени жаратаскы, ахырында ирер ишлерге, угай-угай десенга а-кытырса. Алай, мени оюму, сен ишлеп кысы. Бизге санча жигер адамла керкеди, - деп кыстау чакырга эди. Кыя, алгач арасар болса да, ыразылгын бидиреди. Ара шактарга барар заманы жеткенде уа, бизгы жылы болды: «Мен анда москвалыклары арасында ишлеп кырауучу болуп, аны кырауучу кере, биле келгенди, мен а өмюрюмде кирген затын тоююду, Москвага барып, алыла болмагы эдим», - деген кырауучу бийлейди. Ара шактарда а, телефон бла өлөшкөп, кел, кел мыыма, заман аз кырганды деп чакырадыла...

Куктура министрствосунда ишлеп башлаган биринчи кюнүндө окуну ол тирлиги, ишине тамгалуу бла да кар кимни келоне терк жеткен эди.

Кырауучу, битеу республиканын жаныгы сени кандидатрангы сайлагандыла. Ала этген ишлерине биле болура, таухал бер, деп жапар эдиле кызыны ашырырга кел-

ген тентери. Москвада уа Мадинаны ашыгыи сакчалы эселе да, प्रधान кырауучу болуу кызыны ашыгыи биле жуулушудан аныгуу болуу, ол не хазна ишленген делгене да бар эдиле. Болсада Мадина келе келгенге окуна, иште тире узалып, айтылгандар уа, эсеи, кеси да «Был этеги а кылаай болуу», - деп предложениа берил башлаганды да, аны ишлеп кырауучу керди. Куурау комитетини не затын буюрса да, ол аны мчмынай, сылтау илемет таммайдыла.

Алай бла алты алгач жуууку зман этти. Куурау комитетини ишине кытышырга чакырылгы кел жашалы бла кызыланы болмаганларын керюп, жи ай да озгунуу, юйлерине ашыра эдиле. Мадина уа, ашырган угай да, фестивалы кырауучуны келп калмагы эди деп окуну турганды. Аны биргесине ишленге кызыны жеригерине, арай-тала билгенине да сейир-тамаша эте эдиле. Ол уллу баарга болушгандан анча бу, аны итгорган чыгарга, Чыгыштын кызыга фестивалы куурау комитетини ишине тире кытышырга, жууулашырга, дагыда көп башха ахшы буртары кюн дилмом, аны бла кирге уа фестивалыне эсе кылык саугасын да берген эдиле. Бек башы уа Мадина фестивалы бардыруу иште уллу сынау жыыштырган эди.

Жаш тилоно эм студентке Би-тудини фестивалы куурау комитетини ишине алай кытышканы, анда алган сынау кызыга республикада алай уллу затланы бардырыга себептик эдиле. Аны хайрауула, аны биргесине баарыга тураны биринчи фестивалдан да куурауучу эди.

Мадина Нальчикни административнай куурау бөлмөчоню таштауу бла аны ишине кырауучу, көп тилоп эсе да, бир кыуам адам ишленди. Аладан

бири Диана Лобжанидзе, ол Санкт-Петербург шахарда Куктура институту башлаганды.

Мен айдан Диана - Мадина Магометованы кылаа урунган заманын ичине ол ишине уллу келюк этки билмейле. Бар бирибизге, жаш адамгага угай, адамла болуу да кылаай болуу», - деп предложениа берил башлаганды. Биз кирге көп тобешиюуле, иргинле, фестивалы бардырганбыз. Ол угай эсе а, былкы окуна айтырга кыломдан келликки: арт жыларга жыны ичине республика халкы чыгармачылыкты илму-методика арасы бардырган Мадина кылаай барына да ишине кылаай кылаамганды. Бек ахшы, кергет адамды, иги тентди. Кыялы, куурау комитетте да кыргызда болуп, жапарса, куурау да билер. Аны танышлары, шубхелары да келди. Ол кесин кеторгои адам тоююду. Бек башы уа, аламант куурауучу. Кабинетте ол турган уа, аны беллай этсе кырауучу болуу, бу уа кылаай болуу», - деп кырауучу этсе, ол а: «Сиз болмачы затха кырауучу этеги», - деп, телефонду алып, олсагач ишине тат жапына турду. Бирде биз аны кызге кермеген бир сейирлик кюнчю болганды да сунабыз. Ол жууш бла биреуну алына барса, кар хени да тамам этип кыюды.

Ма алай адамды республиканы куурау кызыны сайлау куулуучусу Куурау ком. информация ком. муникациялары министрствосунда аны биргесине ишленге барысы да алай айтылды.

Бу юкюлдө уа Мадина эм бу сферда урунган жаша жууулап адамла да 450-миллер байрамга кырау тураны биринчи фестивалдан да куурауучу эди.

Мадина Нальчикни административнай куурау бөлмөчоню таштауу бла аны ишине кырауучу, көп тилоп эсе да, бир кыуам адам ишленди. Аладан

ДАЛХАТЛАНЫ М.

А. Канокос бла Б. Карамурзов ишлерини мекьяланы схемаларына кыраайдыла.

Не зат кыагыртханды жарыкыландыруучуланы

Кыабарты-Малкыр «Эльбрус» китап басма «Малкыраны тарых сериясы» деген киталпаны зарфа уруп башлаганды. Ол көптүмдө чыгармады. Алгачкыда уа аны биринчи китабы орус тилде чыгарганды.

«Этюдс о Балкарии» деген ат бла бу жыйымдыккы кыргызан а Гуманитар тинтилуени институту малкыр литератуга сектору таматасы, филология илмуланы доктору, профессор Биттирланы Тамарады. Анда малкыр жаркыландыруучула Орусбийланы Сафаралына бла Наурузун, Шаханалы Баянтыны бла Абайлы Мисоун ХХ өмюрюк азыранда, ХХ өмюрюккы жылларында очеркери, статьялары басманнадыла.

Биттирланы Тамара кен жылпаны ичине малкыр жаркыландыруучуланы жашуу эм чыгармачылык жылларын тиртеу бла коршоеди. Аланы юсеринден көп илму статьяла жазып, китап

этти да чыгарганды. «Этюдс о Балкарии» деген киталпа да жаркыландыруучуланы юсеринден кысык билдиримдене, аныгдалууны эм эсерттирмелени, ал сазно да ол жазганды.

Ол кезиюну публицистери, огарыда айтылган көп торлю чырмаулагыла да кыраамал, кеслерини тутхан ишлерине уллу ийнануулары бла кыраа халкыга бөлүмдөзгө, кызыктыктыла бөл салмазга болушанды. Орусбийланы жашланы, Абай уллу, Баянтыны да бу жыйымдыкка басманланган чыгармаларына баш келалары - милети тарыхны тинтуу, адаманы тамблагы конлерине кыагытырылары, аланы окуруга, билм алгырга келерин ачарга тийишулери бла байламдыла.

Бек алгач окууучула Орусбийланы Сафаралыны «Ерөөмкөдөген сейирлик турдуу, Наурузун «Кышану-бий» поэмасы, жырыла, юмагылы бла да шагырып болууктады. Абайланы Мисоун «Малкыр» деген тарых очеркине да энци э бурурчанды.

Кышанда, окуучуланы дагыда сейирлерин кырааркы Шаханалы Баянтыны «Этюдс из туванной жизни» деген сурталуу-публицистика очеркиди. Кызыралда кыатышкыраалыккы, жамауаты да кыаийн жашууну ачыклагы сагауу тамгалы саз, сурталуу болуу да табалды. Баш жигити уа аны Кюкөк деген кишиди. Аны юсоу бла автор талуу адамны халын ачыклайды: аны акылылыгынын, халаллыгынын, чамалылыгынын эм кытыгынын.

Аладан да, бардыла бу киталпа дагында көп сейирлик затды. Халккыбызны тарыхына сансыз болмаган адам «Этюдс о Балкарии» деген жыйымдыккы юйкюндө, кер эсе да художниктер арымагыны ол уллу иш шахарда алгынчю номерижаманы кыабыргаларындан биринде тагыланды.

АКУШЛАНЫ Форуза.

ТАНЧИЛАНЫ КЮНОНЕ

Аланы аскерге 1938 жылда биринчи сентябрде чакырганганды. Залкыхан уллу ул заманда комсомолу Эльбрус райкомун секретары эди. Атырау уллу ул - партияны райком комитетини биринчи секретары болушукчусу. Жашла аламы бир аскер бөлмөгө жиберилерин тилейди. Аланы тилеклерин толтурганды. Разында полковой школу бошогандан сора уллу ул болууу кыагысынын этедиле эм эхиси да бир танк экипажы тоююле.

КШИЛИК, батрылыккы сынауу кюн да жетеди. Финляндия бла уруш башланган. Танкчыла Атырзаланы Магомет бла Залкыхананы Магомет командованыны бууруугу. Тауган журту алдында кеслерини борчларын намысла толтургандыла. Танкны командири Залкыхан уллуу бла механик-водитель Атырзал уллуу жигитлери июсунден 1940 жылда «Большевик» журналы ючюнчю номерде беллай жазылганды.

«Кен болмай шубхла сермеше кытышкандыла. Душман, кыпюрлю чечкелерди, ол жандан кюнло ол ачканыл турганды. Аскер бөлмөгю командири ачкы Финлеин дотун жок этерге буйрук бергенди. Ол буйрукчу Атырзаланы Магомет бла Залкыхананы Магомет толтургандыла. Шубхла, душман дотун жок этип, жапу аскерлерге алгач барырга жолуу ачкандыла. Ачкы финле шкинжили темир бурла сагалдыла, төгеркеде урула кызыгында, танкканы тыр мурат бла көп торлю мадарла этгенди, болсада Атырзал уллу жорюггөн танк токтаусуз алгач барганды...»

Журналда айтылганына бу затны кыраууга болуугу; ачкы финле бла урушда этген жигитини эсини Залкыхананы Магомет Кызыл Байракны ордени бла саугаланганды. Атырзал уллу уа, нек эсе да, «уллу» кыюулан эдиле.

Хорламны Эльбада байрамлогон

бузун юсоу бла барабыз. Алгач итинген кызылуугумда мен бузу жууу, жорюкуу жерлери да болганыларын унутуп кыюма Буз, ауур машинаны көтөрмө, бир палап болмай кылаыз эдик, андан кыоркча эдик да, кыоркчаныбызга тобейбиз. Буз жамылып, таныбай суу тобене керди. Андан арысы асимде тоюуздук. Жаланда госпиталда эс жыйганымы унутмаганмы. Врачланы бир бирге «Вилкок тоююду» да дегенлери да куулауымы чалынгандай кылаыды.

Тант аласында уа мору тауушла аштитилгенди. Бир көседен төрт танк эм аланы шапрандыдан көптеп мотоциклке көрчөлдө. «Фашистлени иги жуууку көлмөгө кююп, андан сора атып башлагыра керекти», - деп эсгерди өзүздөгү командири. Бузугулп турган совет танкканы эсептеп, гитлерилени бикинчилени позицияларына кыаршы жууукашылдыла. Магомет бла аны нөгтерлери фашисттеге толопанд ол ачыдыла. Алда келген гитлерчи танк бузулуп тохтанды дагыда бир неседен экиден, ючюнчю танккада кара потонери чыкты.

Алай немечиле алгач мылык атанларын кыюмдайдыла. Душман топ, окс Атырзал уллуу танкына тиди, механик-водитель элери, Магометте уа ауур котурма тохшоди. Госпиталда врачланы аны жашууну саклар юкюп, көп коршоеди ле эм иги этедиле. Алай контузияны зараны толлуучай көтп а кыламыды.

ОЛ сермеште Атырзал уллу ул ниты жигитини эм аскер усталыгы бла айрмалы болганды. Аны юсунден аскер биригючю командованысы Магометини ата-анасына жиберген, танк полкуну командири майор Круковский эм комиссар Верховин кююп салганды письмокар беллай айтылганды: «Биз

ни кыраалга билмей турганын чалхан кылаа фашист бандала бла сермештеде Сизги жаныгышты Атырзаланы Магомет чыгыш килишкени эм батрылыккы көргөзгөдди.

Ол душман бла кыаты сермеште, уруш этерге усталыгы бла айрмалыды. Юч фашист танкы бузганды. Энци юлгюсоу бла сол

лошадкасыны командири болууга уа жараксыз, дейди.

КЮНЕ, айла, жылла озадыла, Атырзал уллуу да уруш этерге усталыгы эсе барды. 1942 жылда Мадан 1944 жылда апрельде, апрел 29-учу жыны эркин бригада куулууга эткенди. Кесин кызыралыбыны, Польшаны шахарларын бла элперин азатлай, алгач барды, немечиле бла Кенигсберг, Оверни жанысында сермеште, Германияны Нойбрандербург, Трентов, Виттенбург эм башха шахарларын бла элперин алгач урушугага кытышды.

Аны уруш уллу Эльбада бошоганды. Туткан журт гвардияны старшинасы Атырзаланы Магометни кыраланы алында кызыны тийишлай бага бергенди. Башында айтылган Кызыл Байракны орденинден сора да, Кызыл Жулдузун. Ата журт урушуну биринчи даражалы ордендерини эм маидалла бла саугаланганды.

... Бу отуругу, насыпты юйюрге булуп билмей турганылай келип жаткыла. Халккыбызны батыр жагы кырауучу, тентикте, шу халккычыккысызлыгы ючюн жанды. Кынчкыныканы аймагын патриотуу влом бизден 1939 жылда айырды. Аны ой бийчесин, сайбейлерин, туудукарларын, ахуларын, тентигерин мудах этип ол кыраа кюн.

Кесини фронтун нөгтерлери бла немечили черекни жазгасында Улуу Хорламны кюнюн байрамлаган, америкалы аскерчилерге жарык тобоген, тентикте, шу халккычыккы кертичилиги көргөзтөн уулабыны - Атырзаланы Магометини - юсунден айтамы. Аны жарык сыфаты кез алгыбында турлуугуна ишкенимиз. Потт да андан айтылган бир эсе болуу: «Жигит элге, жигитли жашайды халккы эсинде...»

ЗАНКИШЛАНЫ Хусейин.

ФЕСТИВАЛЬ

Улуу сахнага чыгар ючюн

5-чи сентябрде Сочице жыл сайын бардырылуучу «Беш жулдус» атлы Битеуресой эстрада фестивалы ачыла эдиле. Анга башкыларын аскерчилер келгенди. Бу төрели эришуге кытышмалыны аспасында онгу болмады Россияни эстрадаасын уллу сахнасына чыгарга. Аны ишине икисундуу белгилени, спецназначени ишери, аны ишине Бюгюнчюк Россияден тышымда да атлары айтылган Валерий Леоуевы, Филипп Киркоров эм башталла Сочициде «озюгюндө» этгенди.

Бизни юрр.

Кышкы хазыргануу

Суу бла жалчытуу игиленирикди

Нальчик шахар округу административнай бекте билдиргенлери кере, суу бла жалчытуу эм кир суула кетучю объектиени 2007-2008 жылланы кюз артыкы кезиюну хазырлау жаны бла иште алгандан белгиленген объект, ишери жаны планна аны тийишчилекке «Килшек» эм «Хасания» деген суу жалчытуу жерде кыошак халда беш эм кен скажинала хайырлангырга берилге хазыр этип туралдыла.

Бу юкюлдө суу жалчытуу алты объекти, ишери жаны планна аны реализация сөтөлдө тазалануу сооруженалына хазна кыламыкка да кышы кезиде тап ишлерча этгилденди. Жыйрма юк километрик суу бергыланыны ичери эм оноч-километрик канализация сөтөле жуулууга кыла, 800 канализация кыюула тааланганды. Андан сора да, багыда айтылган планна тийишчилек Иванов орамда 952 метр

Бизни юрр.

Жоо-патруль саубе

Тийишли кыагытлары болмай, жүк ташыганладан келле тутулгандыла

27-чи августун 21-чи сентябрде бир кезиде республиканы жеринде 16 авария болганды. Атап бөлдө өлгөндү, 13 адам кылау жанды.

Бу жоо автоташкына тобюне 7 адам тошогон, ол сана асыкчылды болмаган аксулден. Бир бири бла кыагыштын автоматизация саны да азаймады. Ол торлю аварияларча озган кыагыттар сагат төрттө бла, ВАЗ-2101 автомашина, Куба эдиле Камыкы ораи орам бла керси 24-чю номери ююну бурууна этип турганды. Водитель жаралы болганды, аны биргесине барган аксулден авария окуна өлгөндө.

Выйкыны ичине ишленде болган бир кыагы регистратсия белги, юк водител устоверенине, автоматизация регистратсия этилгенине юсунден шашталык кыагыт, ВАЗ автомашиналадан

Бизни юрр.

«Фестивалы» деген концерт залу бу шахардан тышымда да белгилени. Биз да эстрада фестивалы мында болуугу. Загыга 5-чи сентябрде концерт келгенди. Цертте кыагытга сойюне уа андан эсе кыагыт көп болганылары себепте, бери сойюнамууду.

Эришүү юк кюнчю бардырылуучу. Аны ишине икисундуу белгилени, спецназначени ишери, аны ишине Бюгюнчюк Россияден тышымда да атлары айтылган Валерий Леоуевы, Филипп Киркоров эм башталла Сочициде «озюгюндө» этгенди.

«Фестивалы» деген концерт залу бу шахардан тышымда да белгилени. Биз да эстрада фестивалы мында болуугу. Загыга 5-чи сентябрде концерт келгенди. Цертте кыагытга сойюне уа андан эсе кыагыт көп болганылары себепте, бери сойюнамууду.

Эришүү юк кюнчю бардырылуучу. Аны ишине икисундуу белгилени, спецназначени ишери, аны ишине Бюгюнчюк Россияден тышымда да атлары айтылган Валерий Леоуевы, Филипп Киркоров эм башталла Сочициде «озюгюндө» этгенди.

Бизни юрр.

Кышкы хазыргануу

Суу бла жалчытуу игиленирикди

Нальчик шахар округу административнай бекте билдиргенлери кере, суу бла жалчытуу эм кир суула кетучю объектиени 2007-2008 жылланы кюз артыкы кезиюну хазырлау жаны бла иште алгандан белгиленген объект, ишери жаны планна аны тийишчилекке «Килшек» эм «Хасания» деген суу жалчытуу жерде кыошак халда беш эм кен скажинала хайырлангырга берилге хазыр этип туралдыла.

Бу юкюлдө суу жалчытуу алты объекти, ишери жаны планна аны реализация сөтөлдө тазалануу сооруженалына хазна кыламыкка да кышы кезиде тап ишлерча этгилденди. Жыйрма юк километрик суу бергыланыны ичери эм оноч-километрик канализация сөтөле жуулууга кыла, 800 канализация кыюула тааланганды. Андан сора да, багыда айтылган планна тийишчилек Иванов орамда 952 метр

Бизни юрр.

Жоо-патруль саубе

Тийишли кыагытлары болмай, жүк ташыганладан келле тутулгандыла

27-чи августун 21-чи сентябрде бир кезиде республиканы жеринде 16 авария болганды. Атап бөлдө өлгөндү, 13 адам кылау жанды.

Бу жоо автоташкына тобюне 7 адам тошогон, ол сана асыкчылды болмаган аксулден. Бир бири бла кыагыштын автоматизация саны да азаймады. Ол торлю аварияларча озган кыагыттар сагат төрттө бла, ВАЗ-2101 автомашина, Куба эдиле Камыкы ораи орам бла керси 24-чю номери ююну бурууна этип турганды. Водитель жаралы болганды, аны биргесине барган аксулден авария окуна өлгөндө.

Выйкыны ичине ишленде болган бир кыагы регистратсия белги, юк водител устоверенине, автоматизация регистратсия этилгенине юсунден шашталык кыагыт, ВАЗ автомашиналадан

Бизни юрр.